

17 Οκτωβρίου, 1990

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 155.4 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ
ΤΑ ΑΡΘΡΑ 3 ΚΑΙ 9 ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
(ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1964.

ΚΑΙ

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΡΙΟΥ ΡΙΑΛΛΑ ΓΙΑ
ΑΔΕΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΙ ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΤΑΛΜΑ-
ΤΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ HABEAS CORPUS ΚΑΙ CERTIORARI,

ΚΑΙ

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑ-
ΣΤΗΡΙΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 20.9.90 ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙ-
ΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 25347/90.

(Αίτηση Αρ. 137/90).

Προνομιακά Διατάγματα — Habeas Corpus ad subjiciendum/Certiorari
— Ποινή στερητική ελευθερίας καθ' υπέρβαση της ποινής, που
επρόβλεπε ο σχετικός ποινικός νόμος — Αποτελεί στέρηση ελευθε-
ρίας κατά παράβαση του Άρθρου 11 του Συντάγματος και επιβολή
ποινής κατά παράβαση του Άρθρου 12 — Habeas Corpus προς 5
απελευθέρωση και Certiorari προς ανύρωση της δικαστικής απο-
φάσεως, που λήφθηκε καθ' υπέρβαση εξουσίας.

Συνταγματικό Δίκαιο — Προσωπική ελευθερία — Στέρηση — Μόνον
"όπως ορίζει ο νόμος" — Στέρηση χωρίς εξουσιοδότηση νόμου — 10
Ελέγχεται με Habeas Corpus — Δεν υπάρχει διακριτική εξουσία
αρνήσεως εκδόσεώς του.

Συνταγματικό Δίκαιο — Ουδμία ποινή βαρύτερα της προβλεπομένης
υπό νόμον ισχύοντος κατά τον χρόνον τελέσεως του εγκλήματος
μπορεί να επιβληθεί — Σύνταγμα, Άρθρο 12.2.

Προνομιακά Διατάγματα — Δικονομία. 15

Προνομιακά Διατάγματα — Habeas Corpus ad subjiciendum — Πότε
εκδίδεται.

Το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού επέβαλε για παράβαση με-
ταμεσημβρινής αργίας φυλάκιση 1 μηνός, ενώ το σχετικό άρθρο
του νόμου προέβλεπε ως ανώτατο όριο ποινής πρόστιμο ΛΚ. 50. 20

Το Ανώτατο Δικαστήριο, αποδεχόμενο την Αίτηση, αποφάσισε:

- 5 1. Ο καθορισμός ποινής και του ορίου της (εξαιρέσει ποινών για καταφρόνηση του Δικαστηρίου κατά παράβαση των Άρθρων 150 και 162 του Συντάγματος) εμπίπτει στην αρμοδιότητα της νομοθετικής εξουσίας, ενώ η επιμέτρησή της είναι θέμα της αρμοδιότητας της δικαστικής εξουσίας.
- 10 2. Ουδείς στερείται της ελευθερίας του "εκτός ως νόμος ορίξη" (Σύνταγμα, Άρθρο 11.2) και ουδεμία ποινή βαρύτερα "της ρητώς προβλεπόμενης υπό του κατά τον χρόνο της τελέσεως της ισχύοντος νόμου" (Σύνταγμα, Άρθρο 12.1).
3. Ένταλμα Habeas Corpus εκδίδεται δικαιωματικά, όπου η στέγηση της ελευθερίας δεν εξουσιοδοτείται από νόμο.

Η Αίτηση γίνεται δεκτή. Έξοδα υπέρ του αιτητή.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

- 15 *In re Aeroporos (1988) 1 C.L.R. 302·*
Ellinas v. Republic (1989) 1 C.L.R. 17·
Ιωάννου v. Αστυνομίας (1989) 2 Α.Α.Δ. 220·
Police v. Georghiadis (1983) 2 C.L.R. 33.

Αίτηση.

- 20 Αίτηση για την έκδοση εντάλματος Habeas Corpus (ένταλμα ατομικής ελευθερίας) για την απελευθέρωση του αιτητή από τις Κεντρικές Φυλακές όπου κρατείται προς έκτιση ποινής φυλακίσεως ενός μηνός που του επιβλήθηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού στην υπόθεση
- 25 25347/90 και για την έκδοση εντάλματος Certiorari για την ακύρωση της πιο πάνω απόφασης.

Χρ. Πουργουριδης, για τον αιτητή.

Καμιά εμφάνιση για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

- 30 Ο Δικαστής κ. Πικής ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

ΠΙΚΗΣ, Δ: Μετά την παροχή άδειας, αφού κρίθηκε ότι στοιχειοθετήθηκε εκ πρώτης όψεως υπόθεση, υποβλήθηκε

αίτηση εκ μέρους του αιτητή για την έκδοση δύο ενταλμάτων -

- (α) Habeas Corpus ad subjiciendum, γνωστού συνοπτικά ως ένταλμα "Habeas Corpus" (ένταλμα ατομικής ελευθερίας), για την απελευθέρωσή του από τις Κεντρικές Φυλακές όπου κρατείται προς έκτιση ποινής φυλακίσεως ενός μηνός, που του επιβλήθηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού στην Ποινική Υπόθεση 25347/90, και 5
- (β) Certiorari (εντάλματος ελέγχου της νομιμότητας) για την ακύρωση της απόφασης λόγω έλλειψης εξουσίας για την επιβολή ποινής στερητικής της ελευθερίας και υπέρβασης της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου με την επιβολή ποινής που δεν προβλέπεται από το νόμο. 10
- Η εξουσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου για την έκδοση προνομιακών ενταλμάτων, όπως καθιερώθηκε στο αγγλικό δίκαιο, έχει ενσωματωθεί στο Κυπριακό Σύνταγμα βάσει των διατάξεων του άρθρου 155.4. Η φύση και τα όρια της δικαιοδοσίας αυτής πηγάζουν από τις αντίστοιχες καθιερωμένες αρχές του αγγλικού δικαίου* καθώς και η δικονομία που διέπει την άσκησή της**. Στο στάδιο της αίτησης για την παραχώρηση άδειας, κρίθηκε ότι στοιχειοθετήθηκε εκ πρώτης όψεως υπόθεση για την υποβολή αίτησης για την έκδοση των δυο ενταλμάτων. Συγχρόνως διατάχθηκε η αναστολή εκτέλεσης του διατάγματος φυλακίσεως και η απελευθέρωση του αιτητή μέχρις εκδικάσεως της αίτησης για την έκδοση των διαταγμάτων (βλ. απόφαση της 6/10/90). 15
- 20
- 25
- 30
- Το διάταγμα φυλακίσεως το οποίο προσβάλλεται, εκδόθηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού στις 20/9/90.

*βλ. μεταξύ άλλων, *In re Aetoporos* (1988) 1 C.L.R. 302.

**βλ. μεταξύ άλλων, *Ellinas v. Republic* (1989) 1 C.L.R. 17.

Με την απόφαση του Δικαστηρίου "Ο κατηγορούμενος καταδικάζεται σε 1 μήνα φυλάκιση από σήμερα." Ο αιτητής στερήθηκε της ελευθερίας του για την περίοδο εκείνη για το αδίκημα "Διατήρηση τόπου εργασίας ανοικτού
 5 κατά τη διάρκεια των ωρών της θερινής μεταμεσηβρινής ανάπαυσης, κατά παράβαση των Άρθρων 2, 3 και 7 του Περί Θερινής Μεταμεσηβρινής Αναπαύσεως Νόμου Κεφ. 186 όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 20 του 1982 και
 10 του Περί Θερινής Μεταμεσηβρινής Αναπαύσεως Διατάγματος του 1990, Κ.Δ.Π. 82/90." Στις λεπτομέρειες αναφέρεται ότι στις 24/7/90 ο αιτητής διατηρούσε το παντοπωλείο του ανοικτό κατά τη διάρκεια της περιόδου της μεταμεσημβρινής αργίας.

Με οδηγίες του Δικαστηρίου η αίτηση επιδόθηκε -

15 (α) στον Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού με οδηγίες όπως τεθεί υπόψη του μέλους του Επαρχιακού Δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, και

20 (β) στο Διευθυντή των Κεντρικών Φυλακών. Σημείωμα επιδόσεως που έχει κατατεθεί, επιμαρτυροί ότι η αίτηση επιδόθηκε στο Διευθυντή των Κεντρικών Φυλακών, ενώ πρωτοκολλητής του Ανωτάτου Δικαστηρίου βεβαίωσε το δικαστήριο ότι η επίδοση έγινε και
 25 στον πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού παρόλο που το σχετικό σημείωμα επιδόσεως δεν έχει ακόμα παραληφθεί.

Πριν παραχωρηθεί άδεια για την υποβολή της αίτησης που εκκρεμεί ενώπιόν μας, το Δικαστήριο διεπίστωσε, εκ πρώτης όψεως, ότι :-

30 " (ι) Ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο διάταγμα για μεταμεσημβρινή ανάπαυση.

(ιι) Το άρθρο που διέπει την ποινή για αδικήματα αυτής της μορφής και κατηγορίας, είναι το άρθρο 7.

(iii) Οι πρόνοιες του άρθρου 7 δεν έχουν τροποποιηθεί άμεσα από το χρόνο θέσπισής τους - 17/6/38.

(iv) Οι διατάξεις του άρθρου 7 προβλέπουν ποινή προστίμου μέχρι £10. Δεν προβλέπεται ποινή φυλακίσεως.

5

(v) Η τροποποίηση του Κεφ. 186 την οποία έχει επιφέρει ο Ν 20/82 αφήνει ανεπηρέαστη την προβλεπόμενη ποινή.

(vi) Βάσει των διατάξεων του Ν 166/87 (άρθρο 4), η προβλεπόμενη από το άρθρο 7 του Κεφ. 186 ποινή των £10, έχει αυξηθεί σε £50. Οι διατάξεις του Ν 166/87 εξετάστηκαν στην υπόθεση *Ιωάννου ν. Αστυνομίας* (1989) 2 Α.Α.Δ. 220 ".

10

Με την εξαίρεση πράξεων καταφρόνησης του δικαστηρίου (άρθρα 150 και 162 του Συντάγματος), ο καθορισμός της ποινής που μπορεί να επιβληθεί ως τιμωρητικό μέτρο, καθώς και το ανώτατο όριό της, αποτελούν νομοθετική αρμοδιότητα. Η επιλογή της ποινής μέσα στα πλαίσια που καθορίζει ο νόμος και η επιμέτρησή της στη συγκεκριμένη υπόθεση, αποτελεί δικαστική αρμοδιότητα (άρθρο 12.3 του Συντάγματος). Η ελευθερία του ατόμου καθιερώνεται από το Σύνταγμα ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα (άρθρο 11.1). Η αποστέρηση ή περιορισμός της ελευθερίας είναι επιτρεπτός μόνο στα πλαίσια που επιτρέπει το Σύνταγμα και όπως ο νόμος ορίζει στα πλαίσια του άρθρου 11.2. Σύμφωνα με το άρθρο 11.2, κανένας δε μπορεί να στερηθεί της ελευθερίας του εκτός "όπως ο νόμος ορίζει", ενώ το άρθρο 12.1 απαγορεύει την επιβολή ποινής για αδίκημα "... βαρύτερα της ρητώς προβλεπομένης υπό του κατά τον χρόνο της τελέσεως ισχύοντος νόμου."

15

20

25

30

Το ένταλμα Habeas Corpus έλκει την προέλευσή του από τα βόθη της αγγλικής ιστορίας και έχει ως λόγο την καθιέρωση ένδικου μέσου για την εξασφάλιση του δικαιώματος της ελευθερίας. Το ένταλμα εκδίδεται δικαιοματικά και ως χρέος προς τη δικαιοσύνη ο,ποτεδήποτε διαπιστώ-

35

5 νεται ότι η στέρηση της ελευθερίας δεν εξουσιοδοτείται από το νόμο. Δεν παρέχεται διακριτική ευχέρεια στο δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα για την έκδοση εντάλματος habeas corpus εφόσον διαπιστώνεται ότι η κράτηση δε θεμελιώνεται στο νόμο.

10 Οι αρχές και η δικονομία που διέπουν την έκδοση του εντάλματος habeas corpus συνοψίζονται στους Halsbury's Laws of England 3rd ed., Vol. 11, p.24 et seq., και
 15 Halsbury's Laws of England 4th ed., Vol. 11, para. 1452 et seq.. Στην Κύπρο η ελευθερία του ατόμου κατοχυρώνεται ως θεμελιώδες δικαίωμα. Το άρθρο 155.4 παρέχει τα θεσμικά μέσα για την εξασφάλισή του. Στη *Police v. Georghiades* (1983) 2 C.L.R. 33, επεξηγείται η σημασία των δικαιωμάτων που κατοχυρώνεται στο Μέρος II του Συντάγματος, και ο καθολικός τους χαρακτήρας.

Καταλήγω ότι -

20 (1) Η αποστέρηση της ελευθερίας του αιτητή έγινε χωρίς να παρέχεται εξουσιοδότηση από το νόμο. Επιβεβαιώνεται η απελευθέρωσή του η οποία διατάχθηκε προκαταρκτικά στις 6/10/90.

25 (2) Η απόφαση του Δικαστηρίου, με την οποία διατάχθηκε η φυλάκισή του, παραμερίζεται και ακυρώνεται. Εκδόθηκε καθ' υπέρβαση της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου που στην προκείμενη περίπτωση
 30 περιοριζόταν στην επιβολή των τιμωρητικών μέτρων που προβλέπει ο νόμος, δηλαδή προστίμου ή άλλης ποινής που θα μπορούσε να επιβληθεί αντί χρηματικής ποινής (βλ. άρθρα 32 και 33 του Ποινικού Κώδικα). Η ποινή προστίμου δε μπορεί να υποκατασταθεί με ποινή φυλακίσεως.

35 Η υπόθεση επαναπέμπεται στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού για να επιληφθεί του θέματος της ποινής μέσα στα όρια της δικαιοδοσίας του. Το ότι ο αιτητής εξέτισε ποινή φυλακίσεως 16 ημερών, αποτελεί στοιχείο που δε μπορεί να παραγνωρισθεί στην άσκηση της διακριτικής

ευχέρειας του Δικαστηρίου στην επιμέτρηση της ποινής.

Ο αιτητής δικαιούται στα έξοδά του τα οποία θα του καταβληθούν από τη Δημοκρατία.

Αίτηση επιτρέπεται με έξοδα εναντίον της Δημοκρατίας.